

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ. ΜΟΥΡΟΥΤΗ

Τμηματάρχου τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας
Διπλωματούχου τοῦ Institut de Statistique de l' Université de Paris

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΩΝ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1961-1964

522

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τεύχ. 5, τόμ. ΙΣΤ', τοῦ
περιοδικοῦ «Σπουδαί» τῆς Α.Β.Σ. Πειραιῶς

ΑΘΗΝΑΙ

1966

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ. ΜΟΥΡΟΥΤΗ

Τμηματάρχου τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας
Διπλωματούχου τοῦ Institut de Statistique de l' Université de Paris

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΩΝ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1961 - 1964

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τεύχ. 5, τόμ. ΙΣΤ', τοῦ
περιοδικοῦ «Σπουδαί» τῆς Α.Β.Σ. Πειραιῶς

Α Θ Η Ν Α Ι

1 9 6 6

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΝ, ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1961 - 1964

1. Είσαγωγή

Ἡ Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) ἐκάλυψε προσφάτως ἓνα μεγάλο κενὸν διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων στατιστικῶν σειρῶν (1) σχετικῶς μὲ τὴν ἀμοιβὴν ἐργασίας ἐν Ἑλλάδι.

Εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν ἐπιχειρεῖται ἡ διερεύνησις τῆς διαρθρώσεως τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὴν περίοδον 1961 - 1964, ὡς ἐμφανίζεται αὕτη βάσει τῶν δεδομένων, ἅτινα προέκυψαν ἐκ τῆς διεξοχθείσης ὑπὸ τῆς Ε.Σ.Υ.Ε. εἰδικῆς ἐρεύνης.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χαρακτηριστικῶν, ἅτινα ἐμφανίζει ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας, κρίνομεν σκόπιμον νὰ ἀναφέρωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἐν λόγῳ ἐρεύνης, διὰ τὴν πληρεστέραν κατανόησιν τῶν παρατιθεμένων στοιχείων.

Ἡ διενεργουμένη ἐρευνα ὑπὸ τῆς Ε.Σ.Υ.Ε. καλύπτει τὴν βιομηχανίαν καὶ βιοτεχνίαν καὶ ἀναφέρεται εἰς τὰ καταστήματα τὰ ἔχοντα ἀπασχόλησιν δέκα μισθωτῶν καὶ ἄνω.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐρεύνης ἐρευνῶνται ἀνὰ τρίμηνον 1.800 περίπου βιομηχαναί, ἀποτελοῦσαι «τυχαῖον» δείγμα, ληφθὲν συμφώνως μὲ τὴν τεχνικὴν τῆς στατιστικῆς μεθοδολογίας, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντα

Πηγή : (1) Ε.Σ.Υ.Ε. : α) Ἀποτελέσματα ἐρευνῶν ἀπασχολήσεως καὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν κατὰ τὰ ἔτη 1962 - 1963, Ἀθῆναι, 1965.

β) Ἀποτελέσματα ἐρευνῶν ἀπασχολήσεως καὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας, εἰς μηνιαῖα Στατιστικὰ τεύχη (Μ.Σ.Δ.) τῶν μηνῶν : Ἰανουαρίου, Ἀπριλίου, Μαΐου, Αὐγούστου, Νοεμβρίου 1964, ὁμοίως εἰς Μ.Σ.Δ. τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου καὶ Μαΐου 1965.

γ) Τριμηνιαῖον Δελτίον Στατιστικῆς Ὑπουργείου Ἐργασίας, τόμος II, τεύχος 4, Ἀθῆναι 1965.

άποτελέσματα να δύναται να αναχθούν εις τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας.

Τὰ σχετικὰ στοιχεῖα περὶ τῶν καταβαλλομένων ἀποδοχῶν συγκεντροῦνται ἐκ τῶν μισθοδοτικῶν καταστάσεων τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ περιλαμβάνουν τὸ σύνολον τῶν ἀκαθάριστων χρηματικῶν ποσῶν, ἅτινα καταβάλλουν αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τοὺς μισθωτοὺς καθ' ἑκάστην περίοδον πληρωμῆς, ἦτοι τοὺς μισθοὺς — ἡμερομίσθια, τὰς ἀμοιβὰς δι' ὑπερωριακὴν ἐργασίαν ἢ ἐργασίαν νυκτὸς καὶ γενικῶς πᾶν χρηματικὸν ποσὸν τὸ ὁποῖον καταβάλλεται εἰς τοὺς μισθωτοὺς τακτικῶς, ἦτοι καθ' ἑκάστην περίοδον πληρωμῆς (1).

2. Ἡ διάρθρωσις τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας

Συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τῆς προσφάτου περιοδικῆς ἐρεύνης τῆς Ε.Σ.Υ.Ε (Νοεμβρίου 1964), ὑπὸ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων μὲ ἀπασχόλησιν δέκα μισθωτῶν καὶ ἄνω, κατεβλήθησαν εἰς τοὺς μισθωτοὺς των (ὑπάλληλους καὶ ἐργάτας) 92.046.000 δραχμαὶ κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον μιᾶς ἐβδομάδος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 1964.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἔλαβον οἱ μὲν ἐργάται 67.470.000 δραχμάς, ἦτοι τὸ 73,3% καὶ οἱ ὑπάλληλοι 24.576.000 δραχμάς, ἢ τὸ 26,7% ἐκ τοῦ συνόλου τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν.

Εἰς τὸν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 συνοπτικὸν πίνακα δίδεται ἀναλυτικώτερον ἡ ἐν λόγῳ κατανομή :

Πίναξ 1

Ἐμφαίνων τὴν διάρθρωσιν τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν καὶ τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὴν βιομηχανίαν

(Εἰς δραχμάς)

(Νοέμβριος 1964)

Κατηγορίαι μισθωτῶν	Ἀπασχολούμενοι	Ποσοστιαία % συμμετοχὴ	Καταβληθεῖσαι ἀποδοχαὶ	Ποσοστιαία % συμμετοχὴ
1. Ὑπάλληλοι	28.435	15,3	24.576.000	26,7
2. Ἐργάται	157.413	84,7	67.470.000	73,3
Σύνολον	185.848	100,0	92.046.000	100,0

1) Διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ τὸ μεθοδολογικὸν σχῆμα τῆς ἐν λόγῳ ἐρεύνης, παραπέμπομεν : α) Ε.Σ.Υ.Ε. : Ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν ἀπασχολήσεως καὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ βιοτεχνίαν κατὰ τὰ ἔτη 1962 - 1963, Ἀθῆναι, 1965, β) International Labour Office : Report to the Government of Greece on Labour Statistics (employment and payroll statistics), Genève, 1964, γ) Th. Mouroutis : une technique appliquée pour la correction de l'Indice d'emploi par l'enquête sur la structure de l'Industrie Hellenique, Paris, 1964, δ) Θεοδ. Χ. Μουρούτη : Τὸ πρόβλημα «γεννήσεων» καὶ «θανάτων» μονάδων ἀριθμοδεικτῶν καὶ ἡ τεχνικὴ διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν συστηματικῶν λαθῶν, Ἀθῆναι, 1965, ε) Θεοδ. Μουρούτη : Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὸ ἔτος 1964 εἰς «Ἐπιθεώρησιν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν», τεύχος 23 - 24, Ἀθῆναι, 1965.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος 1 προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα :

Οἱ ἐργάται, ἂν καὶ ἀντιπροσωπεύουν ὡς πρὸς τὴν ἀπασχόλησιν τὸ 84,7⁰/₀, συμμετέχουν εἰς τὰς ἀποδοχὰς μὲ ποσοστὸν 73,3⁰/₀ μόνον. Οἱ ὑπάλληλοι, ἀντιθέτως, ἐνῶ ἀντιπροσωπεύουν εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὴν βιομηχανίαν τὸ 15,3⁰/₀, ὡς πρὸς τὰς ἀποδοχὰς συμμετέχουν μὲ ποσοστὸν 26,7⁰/₀.

Ἐξεταζομένη ἡ διάρθρωσις τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας ἐμφανίζει ἀξιολόγους ἀποκλίσεις κατὰ φύλον ἀφ' ἑνὸς καὶ εἰς τοὺς κατ' ἰδίαν κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἀφ' ἑτέρου.

α) Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας κατὰ φύλον

Τὸ μέσον ἐτήσιον ὠρομίσθιον ἐργατῶν (ἀμφοτέρων τῶν φύλων) ὑπελογίσθη εἰς 9,3 δραχμὰς κατὰ τὸ ἔτος 1964. Ἐναντι τούτου τὸ ὠρομίσθιον τῶν ἄρρένων ἐργατῶν ἦτο 10,9 δραχμαὶ καὶ τῶν θηλέων 6,7 δραχμαὶ, ἤτοι αἱ μέσαι ἀποδοχαὶ τῶν ἄρρένων ἐργατῶν ὑπερέχουν τῶν ἀντιστοίχων ἀποδοχῶν τῶν θηλέων κατὰ 63⁰/₀. Ἡ ἐν λόγω σχέσις διαφοροποιεῖται εἰς ὀρισμένους κλάδους τῆς βιομηχανίας, ἀναλόγως τῆς συνθέσεως τῆς ἀπασχολήσεως, ἤτοι ἀναλόγως τοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν.

Ὅμοιως αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ἄρρένων ὑπαλλήλων ὑπερέχουν κατὰ 70⁰/₀ ἔναντι τῶν ἀποδοχῶν τῶν θηλέων ὑπαλλήλων, ἤτοι ἔναντι τῶν 3.685 δραχμῶν, αἵτινες ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸν μέσον ἐτήσιον ὄρον μηνιαίων ἀποδοχῶν ἄρρένων ὑπαλλήλων κατὰ τὸ ἔτος 1964, αἱ ἀποδοχαὶ τῶν θηλέων ὑπαλλήλων ἀνῆρχοντο εἰς 2.172 δραχμὰς.

β) Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος

Ἐξεταζόμεναι αἱ ἀποδοχαὶ μισθωτῶν εἰς τοὺς κατ' ἰδίαν κλάδους τῆς βιομηχανίας ἐμφανίζουν σημαντικὰς διαφοροποιήσεις.

Οὕτως, ἔναντι τοῦ μέσου ὠρομισθίου ἐργατῶν, ἀνερχομένου εἰς 9,3 δραχμὰς κατὰ τὸ ἔτος 1964, οἱ ἐργάται τοῦ κλάδου ἐκτυπώσεων — ἐκδόσεων εἶχον ὠρομίσθιον 14,0 δραχμὰς καὶ οἱ ἐργάται τοῦ κλάδου κατασκευῆς εἰδῶν ἐνδύσεως — ὑποδήσεως κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον 8,0 δραχμὰς.

Εἰς τὸν κατωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 2 πίνακα ἐμφαίνονται οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὑψηλοτέρας μέσας ἀποδοχὰς ἐργατῶν κατὰ τὸ ἔτος 1964.

Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος, τὰς ὑψηλοτέρας ἀποδοχὰς καταβάλλουν οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖται εἰδικευμένη κυρίως ἐργασία, καὶ τὰς χαμηλοτέρας ἀποδοχὰς οἱ κλάδοι εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἀπαιτεῖται εἰδικευμένη ἐργασία.

Εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 3 πίνακα ἐμφαίνονται οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας οἵτινες καταβάλλουν τὰς χαμηλοτέρας ἀποδοχὰς εἰς ἐργάτας.

Πίναξ 2

Έμφαίνων τούς κλάδους τῆς βιομηχανίας αἰτίνας καταβάλλουν τὰς ὑψηλοτέρας μέσας ἀποδοχὰς (1) εἰς ἐργάτας

(Εἰς δραχμὰς)

(Μέσος ἐτήσιος ὄρος ἔτους 1964)

Κλάδοι τῆς βιομηχανίας	Μέσος ἐτήσιος ὄρος ὠριαίων ἀποδοχῶν	Ἀποκλίσεις τοῖς % ἐκ τοῦ μέσου ὄρου
1. Σύνολον βιομηχανίας	9,3 (2)	100,0
2. Ἐκτυπώσεως-ἐκδόσεως κλπ.	14,0	150,0
3. Παραγωγῶν πετρελαίου	13,9	149,5
4. Βασικαὶ μεταλλουργικαὶ βιομηχανίαι	12,8	134,6
5. Κατασκευῆς μεταφορικῶν μέσων	11,8	126,9

3. Αἰ μεταβολαὶ τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν

α) Ἀπόλυτον ὕψος τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν

Τὸ ἀπόλυτον ὕψος τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν (3) (μισθῶν καὶ ἡμε-

1) Πηγὴ Ε.Σ.Υ.Ε.: ὡς βάσις ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ δεδομένα τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., βάσει τῶν ὁποίων ὑπελογίσθησαν οἱ μέσοι ἐτήσιοι ὄροι τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν.

2) ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῶν κατὰ κεφαλὴν ἀποδοχῶν, δεῖν νὰ ληθῶν τὰ κάτωθι:

Αἱ ἐμφανιζόμενα κατὰ κεφαλὴν ἀμοιβαὶ προέρχονται ἐξ ἐκτιμήσεως πρωτογενῶν μεγεθῶν καὶ ὑπόκεινται εἰς σχετικὸν σφάλμα.

Τοῦτο ὑπελογίσθη εἰς 1% περίπου διὰ τὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας. Αἱ ἐκτιμήσεις τῶν μέσων κατὰ κεφαλὴν ἀποδοχῶν ἔχουν μεγαλύτερον βαθμὸν ἀκρίβειας ἀπὸ τὰς ἐκτιμήσεις τῶν πρωτογενῶν μεγεθῶν (ἀποδοχῶν καὶ ὥρῶν ἐργασίας). Τὸ σφάλμα (συντελεστὴς μεταβλητικότητος) περιορίζεται εἰς 1/2 %.

Οὕτω, τὸ τυπικὸν τοῦτο σφάλμα εἶναι συνέπεια τῆς ὑφισταμένης ἰσχυρᾶς συσχέτισεως τῶν ἀποδοχῶν καὶ τῶν ὥρῶν ἐργασίας. Ὁ ἐν λόγω συντελεστὴς συσχέτισεως $r = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2} \sqrt{\sum (y - \bar{y})^2}}$ ὑπε-

λογίσθη ὑφ' ἡμῶν καὶ εἶναι $r = 0,954$ εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον δείγμα. Ἀκολουθῶν, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ τεστ τῆς συσχέτισεως Transformée τοῦ Fisher, προκύπτει ὅτι ὑφίσταται συσχέτισις καὶ εἰς τὸν πληθυσμὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται τὸ ἐρευνώμενον δείγμα, καὶ μὲ πιθανότητα 95 % ὁ συντελεστὴς ρ συσχέτισεως τοῦ πληθυσμοῦ εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ διαστήματος:

$$Z - 2\sigma_z < \rho < Z + 2\sigma_z$$

ἤτοι:

$$0,90 < \rho < 98$$

$$\deltaπου: \sigma_z = \frac{1}{\sqrt{n-3}}$$

3) Πηγὴ: Ε.Σ.Υ.Ε. ὡς βάσις ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ δεδομένα τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., βάσει τῶν ὁποίων ἐγένετο ὑπολογισμὸς τῶν μέσων ἐτήσιων ὄρων.

Πίναξ 3

Ἐμφαίνων τοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας, οἵτινες καταβάλλουν τὰς χαμηλοτέρας μέσας ἀποδοχὰς εἰς ἐργάτας

(*Εἰς δραχμὰς*)

(*Μέσος ἐτήσιος ὄρος ἔτους 1964*)

Κλάδοι τῆς βιομηχανίας	Μέσος ἐτήσιος ὄρος ὠριαίων ἀποδοχῶν	Ἀποκλίσεις τοῖς % ἐκ τοῦ μέσου ὄρου
1. <i>Σύνολον βιομηχανίας</i>	9,3	100,0
2. Βιομηχ. εἰδῶν ὑποδήσεως - ἐνδύσεως	8,0	86,0
3. Βιομ. ὑφαντικαί	8,0	86,0
4. Βιομ. καπνοῦ	8,2	88,2
5. Βιομ. ξύλου καὶ φελλοῦ	8,3	89,2

ρομισθίων) εἰς τοὺς μισθωτοὺς τῆς βιομηχανίας, ἐσημείωσεν αὐξησιν κατὰ 20,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961 - 1964.

Ἀναλυτικώτερον, εἰς τὸν παρατιθέμενον συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 4 πίνακα, ἐμφαίνεται ὁ μέσος ἐτήσιος ὄρος τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν (1) εἰς ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον μιᾶς ἐβδομάδος καὶ ὁ ἀντίστοιχος μέσος ἐτήσιος ὄρος τῶν μισθωτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους κατεβλήθησαν αἱ ἐν λόγῳ ἀποδοχαί.

Πίναξ 4

Ἐμφαίνων τὸς καταβληθείσας ἀποδοχὰς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μισθωτῶν τῆς βιομηχανίας, κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον μιᾶς ἐβδομάδος

(*Εἰς χιλ. δραχμῶν*)

(*Ἔτος βάσεως 1961 = 100,0*)

Ἔτη	Μέσος ἐτήσιος ὄρος καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν	Δείκτης μεταβολῶν	Ἀπασχολούμενοι ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται	Δείκτης μεταβολῶν
1961	72.765	100,0	185.700	100,0
1962	73.854	101,5	182.200	98,1
1963	77.886	107,0	185.600	99,9
1964	87.580	120,4	184.600	99,4

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα :

1) Εἰς τὴν σημειωθεῖσαν αὐξησιν τοῦ ἀπολύτου ὕψους τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν κατὰ 20,4%, τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν ταύτης, ἦτο

1) Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε. Ὡς βάσις ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ δεδομένα τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., βάσει τῶν ὁποίων ἐγένετο ὑπολογισμὸς τῶν μέσων ἐτησίων ὄρων.

13,4% αντίστοιχῆ εἰς τὸ ἔτος 1964 (1), ἐναντι 6% τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως, ἥτις εἶχε σημειωθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1963.

Ἡ σημειωθείσα ἀνωτέρω αὐξησις τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν κατὰ τὸ 1964 ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι, ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1964 ἐγένετο ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἰσχυόντων ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1962 κατωτάτων ὀρίων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων τῶν μισθωτῶν, παραλλήλως δὲ ἐθεσπίσθη διὰ πρῶτην φορὰν ἐν Ἑλλάδι (1) τὸ «ἐπίδομα ἀδείας», τὸ ὁποῖον συνίστατο εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ἀποδοχῶν ἡμίσεος δεκαπενθημέρου διὰ τὸ ἔτος 1964 καὶ ἐνὸς δεκαπενθημέρου ἀποδοχῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965 καὶ ἐφεξῆς.

2) Κατὰ τὴν ἐξεταζομένην περίοδον, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων μισθωτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν ἐσημείωσε μικρὰν κάμψιν, ἀνερχομένην εἰς 0,6%. Ἡ ἐν λόγῳ μείωσις τῆς ἀπασχολήσεως ἀφορᾷ κυρίως τοὺς ἐργάτας, καθ' ὅτι, ὡς γνωστόν, τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν ἐμφανίζει σταθερὰν σχέσιν ἐργασίας.

3) Ἡ σημειωθείσα αὐξησις τοῦ ἀπολύτου ὕψους τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν καὶ ἡ ἀντίστοιχος μείωσις τῆς ἀπασχολήσεως εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὐξησιν τῶν κατὰ κεφαλὴν ἀμοιβῶν τῶν μισθωτῶν τῆς βιομηχανίας, ὡς ἐκτίθεται ἐν συνεχείᾳ.

β) Ὡριαῖαι ἀποδοχαὶ ἐργατῶν

Αἱ ἀποδοχαὶ ἐργατῶν, τόσον αἱ ὀνομαστικαί, ὅσον καὶ αἱ πραγματικαὶ τοιαῦται, ἐσημείωσαν σημαντικὴν αὐξησιν κατὰ τὰ ἔτη 1961—1964 εἰς τὸ σύνολον τῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν ἀντιστοίχων δεικτῶν μεταβολῶν τῶν μέσων ὠρομισθίων ἐργατῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω περίοδον.

Οὕτως, ὁ μέσος ὀρος ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν (ἀμφοτέρων τῶν φύλων) ἐσημείωσεν αὐξησιν κατὰ 22,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961—1964. Ἡ ἐν λόγῳ

Πίναξ 5

Ἐμφαίνων τὴν ἐξέλιξιν τῶν ὀνομαστικῶν ὠρομισθίων ἐργατῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν

(Εἰς δραχμῆς)

(Ἔτος βάσεως 1961 = 100,0)

ΕΤΗ	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Δείκτης μεταβολῶν	Ἐργατῶν ἀρρένων	Δείκτης μεταβολῶν	Ἐργατῶν θηλέων	Δείκτης μεταβολῶν
1961	7,8	100,0	8,8	100,0	5,7	100,0
1962	8,0	105,3	9,3	105,7	5,9	103,5
1963	8,4	110,5	9,8	111,4	6,2	108,8
1964	9,3	122,4	10,9	123,9	6,7	111,5

1) α) Θεοδ. Χ. Μουρούτη : Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὸ ἔτος 1964, εἰς Δελτίον Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Επιστημῶν, τεύχος 23-24, Ἀθῆναι, 1965.

β) Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων : Ἡ Ἑλληνικὴ Βιομηχανία, Ἀθῆναι, 1965.

αύξεις εξεταζομένη κατά φύλον είναι διάφορος, ήτοι εις τούς ἄρρενας ἐργάτας ἀντιστοιχεῖ αύξησης τῶν ἀποδοχῶν 23,9%, ἐνῶ εις τὰς θήλειαι 11,5%.

Εἰς τὸν ἀνωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 5 πίνακα διδεται ἡ κίνησις τῶν μέσων ἐτησίων ὄρων ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν κατὰ φύλον, μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεικτῶν μεταβολῶν τούτων.

Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ πίνακος τούτου, ἡ μέση ἐτησίαι αύξησης τῶν ἀποδοχῶν ἐργατῶν ἦτο 5%, περίπου κατὰ τὰ ἔτη 1962 καὶ 1963, ἐνῶ ἡ ἀντιστοιχοῦσα αύξησης κατὰ τὸ ἔτος 1964 ἀνήλθεν εις 12%.

Τοῦτο ὀφείλεται, ὡς ἐλέχθη, εις τὴν δοθεῖσαν αύξησην τῶν κατωτάτων ὀρίων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1964 ἀπὸ 57 εις 64 δραχμὰς καὶ εις τὸ θεσπισθὲν διὰ πρώτην φοράν ἐν Ἑλλάδι «ἐπίδομα ἀδείας» διὰ τούς μισθωτούς, τὸ ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ μὲ γενικὴν αύξησην τῶν ἀποδοχῶν κατὰ 4,4% περίπου.

Ἡ διαπιστωθεῖσα ἀνωτέρω αύξησης τῶν ἀποδοχῶν ἐργατῶν, βάσει τῶν δεδομένων τῆς ἐρεῦνης τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., ἐπιβεβαιουῦται καὶ ἐξ ἑτέρων πηγῶν.

Οὕτως, εις τὸν κατωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 6 πίνακα, ἀπεικονίζεται ἡ ἐξέλιξις τῶν κατωτάτων ὀρίων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, ἅτινα προβλέπονται ὑπὸ τῶν Συλλογικῶν Συμβάσεων Ἑργασίας.

Πίναξ 6

Ἐμφαίνων τὴν ἐξέλιξιν τῶν κατωτάτων ὀρίων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων κατὰ τὰ ἔτη 1961 — 1964

(Εἰς δραχμὰς)

Κατηγορία μισθωτῶν	Κατώτατα ὅρια μισθῶν — ἡμερομισθίων			
	1961	1962	1963	1964
Ἡμερομίσθια : ἀρρένων	53	57	57	64
Ἡμερομίσθια : θηλέων	41	44	44	50
Μαθητευομένων	21	24	24	27
Μισθοὶ ἀρρένων	1300	1440	1440	1600
Μισθοὶ θηλέων	1050	1150	1150	1300

γ) Πραγματικαὶ ἀποδοχαὶ ἐργατῶν

Αἱ ἀνωτέρω σημειωθεῖσαι αύξήσεις εις τὰς ἀποδοχὰς τῶν ἐργατῶν δὲν ἦσαν ὀνομαστικαί, ἀλλὰ πραγματικαί ('), ἤτοι ἀντιπροσωπεύουν αύξησιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τούτων.

1) Διὰ τὸν ἀκριβέστερον ὑπολογισμὸν τῶν πραγματικῶν ἀποδοχῶν θὰ ἔδει νὰ χρησιμοποιηθῆ εἰδικὸς τιμάριθμος δι' ἐκάστην κατηγορίαν μισθωτῶν, εις τὴν ὁποῖαν ἀναφέρονται τὰ ἐν λόγῳ ὠρομίσθια.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ κατωτέρω πίνακος 7, κατὰ τὰ ἔτη 1961 – 1964, ἔναντι αὐξήσεως τοῦ δείκτου ἀποδοχῶν τῶν ἐργατῶν (ἀμφοτέρων τῶν φύλων) κατὰ 22,4%, ἐσημειώθη αὐξησις τοῦ δείκτου τιμῶν καταναλωτοῦ κατὰ 3,6%, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνοδὸν τοῦ δείκτου πραγματικῶν ἀποδοχῶν κατὰ 18,9% κατὰ τὴν ἐρευνωμένην περίοδον.

Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον δίδεται ἡ ἐξέλιξις τῶν ὑπολογισθεισῶν πραγματικῶν ἀποδοχῶν.

Πίναξ 7

Ἐμφαίνων τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγματικῶν ὠρομισθίων ἐργατῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν

(* Ἔτος βάσεως 1961 = 100,0)

ΕΤΗ	Δείκται ὀνομαστικῶν ὠρομισθίων			Δείκτης τιμῶν καταναλωτοῦ	Δείκται πραγματικῶν ὠρομισθίων		
	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἀρρένων ἐργατῶν	Θηλέων ἐργατῶν		Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἀρρένων ἐργατῶν	Θηλέων ἐργατῶν
1961	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1962	105,3	105,7	103,5	99,7	105,6	106,0	103,8
1963	110,5	111,7	108,8	102,7	107,6	108,8	105,9
1964	122,4	123,9	111,5	103,6	118,2	119,6	107,6

Πηγή : α) Ε.Σ.Υ.Ε.

β) Τράπεζα Ἑλλάδος : Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος 1964, Ἀθῆναι, 1965.

δ) Ἡ ἐξέλιξις τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν κατὰ κλάδους τῆς βιομηχανίας

Ἐξετάζοντες τὴν ἐξέλιξιν τῶν δεικτῶν μεταβολῶν τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν εἰς τοὺς κατ' ἰδίαν κλάδους τῆς βιομηχανίας, παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα :

Ἐναντι τῆς σημειωθείσης μέσης αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν ἐργατῶν εἰς τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας κατὰ 2',4%, εἰς ὀκτῶ κλάδους τῆς βιομηχανίας, καλύπτοντας τὸ 33% τῶν ἀπασχολουμένων, τὸ ποσοστὸν τῆς αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν ἦτο ἀνώτερον τοῦ μέσου τοιοῦτου.

Εἰς τὸν κατωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 8 πίνακα δίδονται οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσημειώθησαν τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐργατῶν κατὰ τὴν ἐρευνωμένην περίοδον.

Ἀναλυτικώτερον, ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ διάρθρωσις τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεικτῶν μεταβολῶν τούτων δίδεται εἰς τοὺς κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 1α ἀναλυτικούς πίνακας.

Πίναξ 1

Μέσοι έτησιοι όροι ώριαίων άποδοχών έργατών εις την βιομηχανίαν

(Εις δραχμιάς)

Κωδικός άρθριός	Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	1961			1962			1963			1964		
		* Αιμοτέρων τών φύλων	Θήλεις	* Άρρες τών φύλων	Θήλεις	* Άρρες τών φύλων	Θήλεις	* Άρρες τών φύλων	Θήλεις	* Άρρες τών φύλων	Θήλεις	* Άρρες τών φύλων	
20 - 39	Σύνολον βιομηχανίας	7,6	5,7	8,8	8,0	9,3	8,4	9,8	6,2	9,3	10,9	6,7	
20	Βιομηχανία ειδών διατροφής	7,5	5,3	9,4	7,9	9,6	8,2	10,0	5,8	8,9	10,9	6,4	
21	Βιομηχανία ποτών	7,7	5,3	8,5	8,1	9,0	8,2	9,1	6,0	9,4	10,5	6,7	
22	Καπνοβιομηχανία	6,8	5,6	9,3	6,7	9,2	7,1	9,6	5,7	8,2	10,8	6,5	
23	* Υφαντικά βιομηχανία	6,7	5,9	8,4	7,0	9,1	7,4	9,7	5,4	8,0	10,4	6,9	
24	Βιομηχ. ειδών υποδήσεως, ειδών ένδυσσεως	6,6	5,7	8,1	7,1	8,8	7,4	9,8	6,1	8,0	10,6	6,5	
25	Βιομηχανία ξυλου και φελλού	6,8	4,6	7,1	7,2	8,8	7,5	7,8	5,5	8,3	8,6	6,1	
26	Βιομηχανία επίπλων & ειδών επίπλωσεως	6,9	5,6	7,0	7,3	7,4	8,1	8,2	6,1	8,8	8,9	6,5	
27	Βιομηχ. χάρτου & κατασκευή ειδών χάρτου	7,4	5,3	8,7	7,8	9,1	8,2	9,9	5,8	8,6	10,2	6,3	
28	* Εκτυπώσεις, εκδόσεις & συναφείς βιομηχ.	12,1	5,7	14,5	12,2	14,4	13,2	15,6	6,3	14,0	16,8	6,5	
29	Βιομηχ. δέρματος, γουναρικών & ειδών έκ	7,6	4,9	8,2	7,9	8,5	8,5	9,0	5,7	9,5	10,0	6,8	
30	Βιομηχανία ελαστικού	7,8	6,4	9,2	8,1	9,3	8,5	9,8	6,7	9,4	11,1	7,1	
31	Χημικά βιομηχανία	8,0	5,8	8,4	9,1	10,1	9,6	10,9	6,4	10,6	11,9	7,1	
32	Βιομηχ. παραγωγών πετρελαιοι & άνθρακος	12,6	6,7	12,6	12,6	12,7	12,6	12,7	6,7	13,9	13,9	7,7	
33	Βιομηχ. μη μεταλλικών όρυκτων	8,8	5,5	9,4	8,9	9,6	9,7	10,3	6,3	10,9	11,6	7,1	
34	Βασικά μεταλλουργικά βιομηχανία	10,7	5,6	10,8	10,5	10,6	11,0	11,2	6,5	12,8	13,1	7,0	
35	Κατασκ. άντικειμένων έκ μετάλλου έκτός μηχανών	7,2	5,4	7,7	7,5	8,0	8,0	8,5	5,8	8,8	9,5	6,3	
36	Κατασκ. μηχ. και συσκ. έκτός τών ηλεκτρ.	7,1	6,4	7,1	7,7	7,7	8,0	8,0	7,0	8,9	8,9	8,5	
37	Κατασκ. ηλεκτρ. μηχανών & συσκευών	7,7	5,6	8,1	7,8	8,2	5,5	8,8	5,8	9,5	10,0	6,5	
38	Κατασκευή μεταφορικών μέσων	9,0	6,4	9,1	9,7	9,7	10,3	10,3	7,9	11,8	11,9	8,2	
39	Διάφοροι βιομηχανία	6,6	5,2	7,6	6,8	7,8	7,4	8,2	5,8	8,3	9,5	6,3	

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε., βάσει τών δεδομένων τής Ε.Σ.Υ.Ε., βλεπε «Τριμηνιαίον Δελτίον *Υπηρεσίας Στατιστικής *Γπ ουργείου *Εργασίας, Τόμον ΙΙ, Τεύχος 4, έγέμετο ό υπολογισμός τών μέσων έτησιών όρων και τών άντιστοιχών δεικτών μεταβολών τούτων (ή έν λόγω παρατήρησις άφορά και τούς πίνακες 2 και 2α).

Πίναξ 1α

Δείκτηι μεταβολών μέσων ώριαίων άποδοχών έργατών (άρρένων και θηλέων) εις την βιομηχανίαν
(Βάσις δείκτου : 1961 = 100,0)

Κωδικός άριθμός	Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Μέσοι όροι ώριαίων άποδοχών έργατών άμφοτέρων τών φύλων			
		1961	1962	1963	1964
20 - 39	Σύνολον βιομηχανίας	7,6	105,3	110,5	122,4
20	Βιομηχανία ειδών διατροφής	7,5	105,3	109,3	118,7
21	Βιομηχανία ποτών	7,7	105,2	106,5	122,1
22	Καπνοβιομηχανία	6,8	98,5	104,4	120,6
23	Υφαντικά βιομηχανία	6,7	104,5	110,4	119,4
24	Βιομηχ. ειδών ύποδήσεως, ειδών ένδυμασίας	6,6	107,6	112,1	121,2
25	Βιομηχ. ζύλου και φελλού	6,8	104,4	110,3	122,1
26	Βιομηχ. έπίπλων και ειδών έπιπλώσεως	6,9	105,8	117,4	127,5
27	Βιομηχ. χάρτου και κατασκής ειδών έκ χάρτου	7,4	105,4	110,8	116,2
28	Έκτυπώσεις, έκδόσεις & συναφεις βιομηχ.	12,1	100,8	109,1	115,7
29	Βιομηχ. δέρματος, γουναρικών και ειδών έκ δέρματος	7,6	103,9	111,8	125,0
30	Βιομηχανία έλαστικού	7,8	103,8	109,0	120,5
31	Χημικαί βιομηχανία	8,0	113,8	120,0	132,5
32	Βιομηχ. παραγών πετρελ. & άνθρακος	12,6	100,0	100,0	110,3
33	Βιομηχανία μη μεταλλικών όρυκτών	8,8	101,1	110,2	123,9
34	Βασικαί μεταλλουργικαί βιομηχανία	10,7	98,1	102,8	119,6
35	Κατασκ. άντικειμένων έκ μετάλλου έκτός μηχανών	7,2	104,2	111,1	122,2
36	Κατασκ. μηχανών & συσκ. έκτός τών ηλεκτρ.	7,1	108,5	112,7	125,4
37	Κατασκ. ηλεκτρικών μηχανών & συσκευών	7,7	101,3	107,8	123,4
38	Κατασκευή μεταφορικών μέσων	9,0	107,8	114,4	131,1
39	Διάφοροι βιομηχανία	6,6	103,0	112,1	125,8

Πίναξ 8

Έμφαίνουν τούς κλάδους τῆς βιομηχανίας εἰς τούς ὁποίους ἐσημειώθησαν τὰ μεγαλύτερα ποσοστά αὐξήσεων εἰς τὰς ἀποδοχὰς τῶν ἐργατῶν

(Εἰς δραχμὰς)

(Ἔτος βάσεως 1961 = 100,0)

Κλάδοι βιομηχανίας	Μέσος ὄρος ῶριαίων ἀποδοχῶν 1964	1964
		1961 = 100
Σύνολον βιομηχανίας	9,3	122,4
Βιομηχαναί χημικαί	10,6	132,5
» μεταφορικῶν μέσων	11,8	131,8
» ἐπίπλων	8,8	127,5
» κατασκευῆς μηχανῶν	8,9	125,4
» δέρματος	9,5	125,0

ε) Αἱ μηνιαῖαι ἀποδοχαὶ ὑπαλλήλων

Ὅμοιως, οἱ μέσοι ὄροι μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων (ἀμφοτέρων τῶν φύλων) ἐσημείωσαν αὐξήσιν ἀνερχομένην εἰς 14,4% εἰς τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας μεταξύ τῶν ἐτῶν 1961 – 1964. Ἡ ἐν λόγῳ αὐξήσις ἐξεταζομένη κατὰ φύλον εἶναι διάφορος, ἤτοι εἰς μὲν τούς ἄρρενας ὑπαλλήλους εἶναι 14,9%, εἰς δὲ τὰς θήλειαι 16,5%.

Εἰς τὸν κατωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 9 πίνακα δίδονται οἱ ὑπολογισθέντες μέσοι ἐτήσιοι ὄροι μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων κατὰ φύλον, μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεικτῶν μεταβολῶν τούτων.

Πίναξ 9

Έμφαίνουν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ὀνομαστικῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων εἰς τὴν βιομηχανίαν

(Εἰς δραχμὰς)

(Ἔτος βάσεως 1961 = 100,0)

ΕΤΗ	Ἄμφοτέρων τῶν φύλων	Δείκτης	Ἐπαλλήλων	Δείκτης	Ἐπαλλήλων	Δείκτης
		μεταβολῶν	ἄρρένων	μεταβολῶν	θηλέων	μεταβολῶν
1961	2.954	100,0	3.207	100,0	1.865	100,0
1962	3.061	103,6	3.324	103,6	1.933	103,6
1963	3.175	107,5	3.454	107,7	2.027	108,7
1964	3.380	114,4	3.685	114,9	2.172	116,5

Ἐκ τοῦ προηγουμένου πίνακος προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα :

α) Ἡ μέση ἔτησις αὐξησης τῶν ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἔτη 1962 καὶ 1963 ἦτο τῆς τάξεως 3,5%, ἐνῶ ἡ σημειωθείσα αὐξησης κατὰ τὸ ἔτος 1964 ἦτο διπλασία, ἦτοι 7,0%, ὀφειλομένη, ὡς ἐξετέθη, προκειμένου καὶ περὶ τῶν ἀποδοχῶν ἐργατῶν, εἰς τὰς σημειωθείσας αὐξήσεις (1) τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διὰ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν ἰσχυουσῶν Συλλογικῶν Συμβάσεων Ἐργασίας.

στ) *Ἡ ἐξέλιξις τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων κατὰ κλάδους τῆς βιομηχανίας*

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ ἐξέτασις τῶν διακυμάνσεων, τὰς ὁποίας ἐμφανίζει ἡ σημειωθείσα αὐξησης τῶν ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων εἰς τοὺς κατ' ἴδιαν κλάδους τῆς βιομηχανίας. Οὕτως, ἐναντι τῆς σημειωθείσης μέσης αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων κατὰ 14,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961 — 1964, εἰς ἔνδεκα κλάδους τῆς βιομηχανίας, ἐπὶ συνόλου εἴκοσιν, ἡ σημειωθείσα αὐξησης τῶν ἀποδοχῶν ἦτο ἀνωτέρα τῆς μέσης τοιαύτης.

Ἡ μεγαλύτερα αὐξησης, ἥτις ἐσημειώθη, ἀφορᾷ τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς

Πίναξ 10

Ἐμφαίνων τοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας εἰς τοὺς ὁποίους ἐσημειώθησαν τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ αὐξήσεων εἰς τὰς ἀποδοχὰς τῶν ὑπαλλήλων

(*Εἰς δραχμὰς*)

Κλάδοι βιομηχανίας	Μέσος ὀρος μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων	1964
		1961 = 100,0
Σύνολον βιομηχανίας	2.954	114,4
Βιομηχανία κατασκευῆς ἠλεκτρικῶν μηχανῶν καὶ συσκευῶν	2.749	130,8
Βιομηχανία διάφοροι	2.596	122,6
Βιομηχανία ποτῶν	2.734	121,7
Βιομηχανία εἰδῶν ἐνδύσεως—ὑπόδησεως	1.931	120,1
Βιομηχανία μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν	2.997	118,6

(1) α) Θεοδ. Μουρούτη : Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὸ ἔτος 1964, εἰς «Δελτίον Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν», τεῦχος 23 — 24, Ἀθῆναι 1965. β) Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων: Ἡ Ἑλληνικὴ Βιομηχανία, Ἀθῆναι, 1965. γ) Τράπεζα Ἑλλάδος : Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος 1964, Ἀθῆναι 1965.

άπασχολουμένους εις τόν κλάδον κατασκευής ηλεκτρικῶν μηχανῶν καί συσκευῶν καί ἀνήλθεν εις 30,8% κατὰ τὰ ἔτη 1961 – 1964.

Ἀντιθέτως, ἡ μικροτέρα αὐξησης, ἣτις ἐσημειώθη κατὰ τήν ἀνωτέρω περίοδον ἦτο 6,6% καί ἀντιστοιχεῖ εις τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ κλάδου κατασκευῆς μηχανῶν καί συσκευῶν.

Εἰς τόν ἀνωτέρω συνοπτικόν ὑπ' ἀριθ. 10 πίνακα ἐμφαίνονται οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας εις τοὺς ὁποίους ἀντιστοιχοῦν αἱ μεγαλύτεραι αὐξήσεις τῶν ἀποδοχῶν κατὰ τὰ ἔτη 1961 – 1964 εις τοὺς ὑπαλλήλους.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνοπτικοῦ πίνακος προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα :

α) Ὡς συμβαίνει καί εις τὰς ἀποδοχὰς τῶν ἐργατῶν, ὁ ὑψηλότερος ρυθμὸς εις τὰς αὐξήσεις τῶν ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων ἐσημειώθη εις τοὺς ἀπασχολουμένους κυρίως εις τοὺς κλάδους ὅπου ἀπαιτεῖται εἰδικευμένη ἐργασία.

β) Ἡ σημειωθεῖσα αὐξησης τῶν ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων ἀντιστοιχεῖ εις αὐξησιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τούτων κατὰ τήν ἐν λόγῳ περίοδον, ἦτοι ἐναντι αὐξήσεως τοῦ γενικοῦ μέσου ὄρου κατὰ 14,4% ὁ δείκτης τιμῶν καταναλωτοῦ ηὔξηθη μόνον κατὰ 3,6% μὲ ἀποτέλεσμα τήν αὐξησιν τῶν πραγματικῶν ἀποδοχῶν κατὰ 10,8%.

Τέλος, εις τόν κατωτέρω συνοπτικόν ὑπ' ἀριθ. 11 πίνακα ἀπεικονίζονται οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας, εις τοὺς ὁποίους οἱ ὑπάλληλοι κατὰ τὸ ἔτος 1964 ἐλάμβανον τὰς ὑψηλοτέρας μέσας ἀποδοχὰς.

Πίναξ 11

Ἐμφαίνων ταὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας, αἵτινες κατέβαλον τὰς ὑψηλοτέρας μηνιαίας ἀποδοχὰς εις ὑπαλλήλους κατὰ τὸ ἔτος 1964

(Εἰς δραχμὰς)

α/α Κλάδοι βιομηχανίας	Μέσος ἐτήσιος ὄρος μηνιαίων ἀποδοχῶν	Ἀποκλίσεις τοῖς % ἐκ τοῦ μέσου ὄρου
<i>Σύνολον βιομηχανίας</i>	3.380	100,0
Βασικαὶ μεταλλουργικαὶ βιομηχ.	4.370	129,2
Παραγωγῶν ἄνθρακος	4.350	128,7
Κατασκευῆς μεταφ. μέσων	3.952	116,9
Καπνοῦ	3.872	114,6

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι, ἐναντι τῶν 3.380 δραχμῶν τοῦ γενικοῦ μέσου ὄρου, αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κλάδου τῶν βασικῶν μεταλλουργικῶν βιομηχανιῶν, ἀνήρχοντο εις 4.370 δραχμὰς, ἦτοι ἦσαν ἀνώτεροι κατὰ 29,2% ἐναντι τοῦ μέσου ὄρου διὰ τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας.

Αἱ χαμηλότεραι ἀποδοχαὶ ὑπαλλήλων, ὁμοίως κατὰ τὸ ἔτος 1964, ἀντιστοιχοῦν εις τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς ἀπασχολουμένους εις τόν κλάδον τῆς

βιομηχανίας ποτών και ανέρχονται εις 2.935 δραχμάς, ήτοι είναι κατώτεραι κατά 17,2% έναντι του γενικού μέσου όρου.

Ἀναλυτικώτερον, ή διάρθρωσις και ή εξέλιξις τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων δίδονται εις τοὺς ἐν συνεχείᾳ ὑπ' ἀριθ. 2 και 2α ἀναλυτικούς πίνακας.

4. Ἡ ἀμοιβή ἐργασίας εις τὰς Χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς

Ἐνδιαφέρουσα τυγχάνει ή σύγκρισις τῶν σημειωθείσων αὐξήσεων εις τὰς ἀποδοχὰς τῶν μισθωτῶν ἐν Ἑλλάδι, ἐν σχέσει με τὰς ἀντιστοίχους τοιαύτας τῶν Χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, κατὰ τήν αὐτήν περίοδον.

Εἰς τὸν κατωτέρω συνοπτικὸν ὑπ' ἀριθ. 12 πίνακα δίδονται οἱ δεικταὶ μεταβολῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν εις τήν βιομηχανίαν, ἀναχθέντες διὰ λόγους συγκρισιμότητος ἐπὶ κοινῆς περιόδου βάσεως, ήτοι, τὸ ἔτος 1961.

Πίναξ 12

Ἐμφαίνων τήν εξέλιξιν τῶν δεικτῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν εις τὰς Χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς (¹)

(¹ Ἐτος βάσεως 1961 = 100,0)

ΕΤΗ	Ἑλλάς	Γαλλία	Γερμανία	Ἰταλία	Λουξεμβούργον	Ὀλλανδία	Βέλγιον
	(α)	(β)	(α)	(β)	(γ)	(γ)	(γ)
1961	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1962	105,3	108,8	110,7	118,4	109,4	109,4	108,2
1963	110,5	117,7	119,5	138,6	117,2	117,2	117,3
1964	122,4	125,8	125,8	153,5	129,1	139,1	127,1

Πηγή:

(¹) Year Book of Labour Statistics, International Labour Office, Genève, 1964.

(α) Μέσος ὀρος μηνῶν Φεβρουαρίου, Μαΐου, Αὐγούστου, Νοεμβρίου.

(β) Μὴν Σεπτέμβριος.

(γ) Μὴν Ὀκτώβριος.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν αὐξήσεως, ήτοι 47,2% ἀντιστοιχεῖ εις τοὺς ἐργάτας τῆς Ἰταλίας κατὰ τήν περίοδον 1961 — 1964. Ἀκολουθεῖ ή Δυτ. Γερμανία με 40,1%, και ή Γαλλία με 22,4%. Διὰ τὰς λοιπὰς Χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος δὲν ὑφίσταντο διαθέσιμα στοιχεῖα διὰ τὸ ἔτος 1964.

Εἰς τὸν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 13 συνοπτικὸν πίνακα δίδεται ή ποσοστιαία κατανομή τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν τῶν ἐργατῶν τῶν Χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιστοίχους ἀποδοχὰς τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν εις τὰς ἀναφερομένας βιομηχανίας.

Πίναξ 2

Μέσοι έτήσιοι όροι μηνιαίων άποδοχών ύπαλλήλων εις την βιομηχανίαν

(Είς δραχμάς)

Κωδικός έτη άρθρος κλάδου	1961		1962		1963		1964					
	Άποτέρων των φύλων	Άθήεις Άρρεες	Άποτέρων των φύλων	Άθήεις Άρρεες	Άποτέρων των φύλων	Άθήεις Άρρεες	Άποτέρων των φύλων	Άθήεις Άρρεες				
20-39												
Σύνολον βιομηχανίας	2.954	3.207	1.865	3.061	3.324	1.933	3.175	3.454	2.027	3.380	3.685	2.172
Βιομηχ. ειδών διατρ. εκτός ποτών	2.594	2.858	1.635	2.669	2.949	1.654	2.722	3.043	1.681	2.935	3.293	1.819
Βιομηχανία ποτών	2.734	2.835	1.887	2.868	2.980	1.902	3.085	3.240	1.922	3.328	3.512	2.031
Καπνοβιομηχανία	3.583	3.702	2.041	3.607	3.778	2.080	3.686	3.857	2.209	3.872	4.065	2.380
Ύφαντικά βιομηχανία	2.941	3.231	1.951	3.083	3.461	2.080	3.215	3.511	2.187	3.398	3.707	2.341
Βιομηχ. ειδών υποδήσεως, ειδών ενδυμασίας	1.931	2.162	1.664	1.982	2.217	1.690	2.117	2.378	1.798	2.319	2.673	1.888
Βιομηχ. ειδών ύποδησεως, ειδών ένδυμασίας	2.157	2.283	1.511	2.188	2.286	1.623	2.303	2.443	1.600	2.420	2.841	1.776
Βιομηχ. επίπλων και ειδών επίπλωσεως	2.150	2.442	1.582	2.132	2.413	1.594	2.274	2.556	1.715	2.431	2.763	1.786
Βιομηχ. χάρτου & κατασκ. ειδών εκ χάρτου	3.230	3.567	1.900	3.125	3.182	1.899	3.131	3.424	1.940	3.468	3.729	2.254
Έκτυπώσεις, εκδόσεις & συναφείς βιομηχανία	2.778	2.962	1.913	2.930	3.127	1.988	2.991	3.178	2.119	3.092	3.316	2.115
Βιομηχ. δέρματος, γουνορικων & ειδών εκ δέρματος	2.730	2.998	1.565	2.752	3.011	1.649	2.975	3.289	1.830	3.184	3.533	1.885
Βιομηχανία έλαστικού	3.046	3.309	1.896	2.998	3.260	1.881	3.263	3.557	2.021	3.545	3.853	2.175
Χημικά βιομηχανία	3.242	3.436	2.234	3.432	3.663	2.354	3.570	3.809	2.504	3.735	3.995	2.642
Βιομηχ. παραγωγών πετρελ. & άνθρακος	3.716	3.932	2.508	3.738	3.947	2.657	4.027	4.245	2.894	4.350	4.604	3.009
Βιομηχ. μη μεταλλ. όρυκτων	2.997	3.138	1.970	3.140	3.292	2.046	3.296	3.445	2.198	3.553	3.701	2.392
Βασικά μεταλλ. βιομηχανία	3.795	4.110	1.954	3.875	4.173	2.105	3.160	3.517	1.991	3.437	3.794	2.183
Κατασκ. άντικειμ. εκ μετάλλου εκτός μηχανών	3.101	3.485	1.846	3.093	3.488	1.838	2.825	3.005	1.761	3.023	3.212	1.927
Κατασκ. μηχ. & συσκ. εκτός τών ηλεκτρικών	2.837	3.029	1.615	2.891	3.040	1.890	3.399	3.760	2.094	3.597	3.966	2.281
Κατασκ. ηλεκτρ. μηχαν. & συσκ.	2.749	3.010	1.779	3.094	3.424	1.890	3.399	3.760	2.094	3.597	3.966	2.281
Κατασκευή μεταφορικων μέσων	3.660	3.821	1.886	3.943	3.945	1.998	3.892	4.045	2.316	3.952	4.105	2.504
Διάφοροι βιομηχανία	2.596	2.988	1.899	2.672	2.991	2.007	2.935	3.374	2.012	3.182	3.608	2.184

Δείκτοι μεταβολών μέσων μηνιαίων άποδοχών ύπαλλήλων (άμφοτέρων τών φύλων) εις την βιομηχανίαν
(Βάσις δείκτου : 1961 = 100,0)

Κωδικός άριθμός κλάδου	Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Μέσος όρος μηνιαίων άποδοχών άμφοτέρων τών φύλων			
		1961	1962	1963	1964
20 - 39	Σύνολον βιομηχανίας	2.954	103,9	107,5	114,4
20	Βιομηχανία ειδών διατροφής	2.594	102,9	104,9	113,1
21	Βιομηχανία ποτών	2.734	104,9	112,8	121,7
22	Καπνοβιομηχανία	3.583	100,7	102,9	108,1
23	Ύφαντικά βιομηχανία	2.941	104,8	109,3	115,5
24	Βιομηχ. ειδών ύποδήσεως, ειδών ένδυμασ.	1.931	102,6	109,6	120,1
25	Βιομηχανία ξύλου & φελλοῦ	2.157	101,4	106,8	112,2
26	Βιομηχ. επίπλων & ειδών έπιπλώσεως	2.150	99,2	105,8	113,1
27	Βιομηχ. Χάρτου & ειδών εκ Χάρτου	3.230	96,7	96,9	107,4
28	Έκτυπώσεις, εκδόσεις & συναφείς βιομηχανία	2.778	105,5	107,7	111,3
29	Βιομηχ. δέρματος, γουναρ. καί ειδών εκ δέρματος	2.730	100,8	109,0	116,6
30	Βιομηχανία έλαστικού	3.046	98,4	107,1	116,4
31	Χημικά βιομηχανία	3.242	105,9	110,1	115,2
32	Βιομηχ. παραγώνων πετρελαίου & άνθρακος	3.716	100,6	108,4	117,1
33	Βιομ. μη μεταλλικών όρυκτών	2.997	104,8	110,0	118,6
34	Βασικά μεταλλουργικά βιομηχανία	3.795	102,1	104,3	115,2
35	Κατασκ. άντικειμένων εκ μετάλλου εκτός μηχανών	3.101	99,7	101,9	110,8
36	Κατασκ. μηχανών & συσκευών, εκτός τών ηλεκτρικών	2.837	101,9	99,6	106,6
37	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών & συσκευών	2.749	112,6	123,6	130,8
38	Κατασκευή μεταφορικών μέσων	3.660	107,7	106,3	108,0
39	Διάφοροι βιομηχανία	3.596	102,9	113,1	122,6

Πίναξ 13
 Έμφαίνων τὰς ἀποκλίσεις ἐπὶ τοῖς % τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν (1) ἐργατῶν τῶν Χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐν σχέσει μὲ τὰς ἀποδοχὰς τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν, εἰς τρεῖς κλάδους τῆς βιομηχανίας
 (Ἑλλάς = 100,0)

Χῶραι	Βιομηχανία διατροφῆς	Βιομηχανία ἐνδύσεως-ὑποδήσεως	Βιομηχανία κατασκευῆς ἐπίπλων
Ἑλλάς	100,0	100,0	100,0
Γαλλία	166,4	183,6	100,1
Γερμανία Δυτ.	196,8	236,4	118,1
Βέλγιον	171,2	211,8	111,8
Κάτω Χῶραι	173,6	186,4	100,0
Ἰταλία	115,2	122,7	(2)

1) Πηγή: Office Statistique de Communautés Européennes, Statistique Sociales, No 1, 1963.

2) Δὲν ὑφίστανται στοιχεία.

Δέον νὰ λεχθῆ ἐνταῦθα ὅτι διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀνωτέρω δεδομένων, δὲν ὑφίσταται ἀπόλυτος συγκρισιμότης τῶν δεδομένων μισθῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τῶν Χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας αἱ ἀποκλίσεις τυγχάνουν ἀξιόλογοι, δύναται νὰ συναχθῆ τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ἐν λόγω ἀποκλίσεις εἶναι στατιστικῶς σημαντικά.

5. Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας ὡς στοιχεῖον κόστους τῆς παραγωγῆς

Ὡς ἐλέχθη, βάσει τῶν δεδομένων τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., τὸ γενικὸν μέσον ὠρομισθιον ἐργατῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἀνέρχεται εἰς 9,3 δραχμὰς ἢ 74,40 δραχμὰς διὰ τὴν παροχὴν κανονικῆς ἐργασίας ἐνὸς ὀκταῶρου.

Τὸ ἀνωτέρω ἡμερομισθιον δὲν ἀντιπροσωπεύει τὴν πραγματικὴν ἐπιβάρυνσιν τῆς βιομηχανίας, καθ' ὅτι πέραν τῆς ἀνωτέρω ἀμοιβῆς, τὴν ὁποίαν καταβάλλει ἀμέσως ἢ ἐπιχειρήσεις εἰς τὸν μισθωτόν, ὑπόκειται αὕτη εἰς πλῆθος ἐτέρων ἐπιβαρύνσεων, αἵτινες βαρύνουν τὸ κόστος παραγωγῆς.

Αἱ ἐν λόγω ἐπιβαρύνσεις (μὲ βάσιν 290 ἡμερομισθια ἐτησίως) δίδονται εἰς τὸν πίνακα 14.

Ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος 14 προκύπτει ὅτι, τὸ σύνολον τῶν ἐπιβαρύνσεων τῆς ἐπιχειρήσεως ἀνέρχεται εἰς 55,5% εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ συνεπῶς τὸ ἡμερομισθιον τοῦ ἐργάτου ἀπὸ 74 δραχμὰς, προσαυξανόμενον κατὰ 55,5%, ἀνέρχεται εἰς 115,1 δραχμὰς.

Πίναξ 14

Ἐμφαίνων τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐτησίων ἐπιβαρύνσεων τῆς βιομηχανίας

Κατηγορίαι ἐπιβαρύνσεων		Ἐπιβά- ρυνσις ἡμερο- μισθίων
40 ἡμερομισθία ἐτησίως διὰ δῶρα Χριστουγένων καὶ Πάσχα	$40 \times 74 = 2960$	14,2
16 » » δι' ἀδειαν	$16 \times 74 = 1184$	5,3
13 » » δι' ἐπίδομα ἀδείας	$13 \times 74 = 962$	4,3
5 » » δι' ἀργίας ἀμειβομένης	$5 \times 74 = 370$	1,6
7 » » δι' ἰσαριθμούς ἡμέρας ἀποχῆς ἐκ τῆς ἐργασίας λόγω ἀσθενείας (I.K.A.)	$7 \times 74 = 518$	2,3
Εἰσφορά Ἐργοδότη ὑπὲρ τοῦ I.K.A.		13,0
» » ὑπὲρ ΟΑΑΑ (Δ.Λ.Ο.Ε.Μ.)		5,0
» » ὑπὲρ ἐργατικῆς κατοικίας		0,2
» » ὑπὲρ Ἐπικ. Ἀσφ. (Μ.Ο.)		3,0
Χαρτόσημον ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν (ἀναλογία ἐπιβαρύνουσα τὸν Ἐργοδότην ὑπὲρ Δημοσίου, Ο.Γ.Α., Τ.Ε.Β.Ε.)		0,6
Ἐπιβαρύνσις Ἐργοδότη βάσει Α.Ν. 843 1948.		6,0
Συνολικὸν ὕψος ἐπιβαρύνσεων		55,5 %

Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν πραγματικὴν δαπάνην τῆς παραγωγῆς διὰ τὴν παροχὴν ὀκταώρου ἐργασίας ὑπὸ τοῦ ἐργάτου.

Ἀναλυομένη ἢ ἀνωτέρω ἐπιβαρύνσις, κατανέμεται ὡς ἀκολούθως :

- 1) Εἰς τὸν μισθωτὸν (81 ἡμερομισθία ἐτησίως
ἀνευ παροχῆς ἐργασίας) τὸ 27,7%
- 2) Εἰς Ὄργανισμοὺς Κοιν. Ἀσφαλίσεων τὸ 21,0%
- 3) Εἰς Ἐργατικὴν Ἐστίαν τὸ 0,2%
- 4) Εἰς Δημόσιον, Τ.Ε.Β.Ε., Ο.Γ.Α. τὸ 6,60%

Πέραν τῶν ἀνωτέρω ἐπιβαρύνσεων, ὑφίστανται καὶ ἕτεροι τοιαῦται, ὡς τὰ χορηγούμενα ἐπιδόματα ἀνθυγιεινῆς ἐργασίας ἢ ἐπικινδύνου τοιαύτης, ἅτινα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔχουν αὐξηθῆ, ἰδίᾳ εἰς ὠρισμένους κλάδους τῆς βιομηχανίας.

6. Συμπεράσματα

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἀνωτέρω προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα :

α) Αἱ κατὰ κεφαλὴν ἀποδοχαὶ τῶν μισθωτῶν (ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν) ἐσημείωσαν πραγματικὴν αὐξήσιν κατὰ τὴν ἐρευνωμένην περίοδον 1961—1964.

β) Ἡ ἀπασχόλησις κατὰ τὴν ἀνωτέρω περίοδον ἐσημείωσε κάμψιν, ἀνερχομένην εἰς 0,6% καὶ ἀφορᾷ κυρίως τοὺς ἐργάτας, καθ' ὅτι ὡς γνωστὸν τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν ἐμφανίζει σταθερωτέραν σχέσιν ἐργασίας.

γ) Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας, ὡς στοιχεῖον κόστους, ἐμφανίζει προσαρμογὴν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας. Οὕτω, τὰς ὑψηλὰς ἀποδοχὰς λαμβάνουν

οί μισθωτοί τῶν κλάδων παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ἐνῶ τὰς χαμηλὰς οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς βιομηχανίας παραγωγῆς ἀγαθῶν λαϊκῆς καταναλώσεως.

δ) Αἱ ὑψηλαὶ ἀμοιβαὶ ἀντιστοιχοῦν κατὰ κανόνα εἰς τοὺς κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τοὺς ὁποίους ἡ παρεχομένη ἐργασία εἶναι ἐξειδικευμένη καὶ ἀπαιτεῖ ἐργατικὸν δυναμικὸν ὑψηλῆς ποιότητος, ἀντιστρόφως δέ, αἱ χαμηλαὶ ἀμοιβαὶ ἀφοροῦν κατὰ κανόνα κλάδους τῆς βιομηχανίας εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἀπαιτεῖται ἐιδικευμένη ἐργασία.

ε) Ἡ σημειωθεῖσα κάμψις τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεταναστευτικῆς κινήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1964 δὲν εἶναι ἴσως ἄσχετος πρὸς τὴν σημειωθεῖσαν βελτίωσιν τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας κατὰ τὴν ἐν λόγω περίοδον. Ὡς γνωστόν, ὁ ἀριθμὸς τῶν μονίμως μεταναστευσάντων κατὰ τὸ ἔτος 1964 ἀνῆλθεν εἰς 105.569, ἔναντι 100.072 τοῦ ἀντιστοίχου ἀριθμοῦ τοῦ ἔτους 1963, ἤτοι ηὐξήθη κατὰ 5,5% ἔναντι τοῦ ἔτους 1963. Τὸ ἀντίστοιχον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μονίμως μεταναστευσάντων κατὰ τὸ ἔτος 1963 ἔναντι τοῦ 1962 ἦτο 19,0%.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀνδρεοπούλου Γεωργ.* : Τὰ προβλήματα τῆς παραγωγικότητας, Ἀθήναι, 1956.
- Γερωνυμάκη Στ.* : Ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ ἀπασχόλησις, Ἀθήναι, 1965.
- Μουρούτη Θεοδ.* : Une technique appliquée pour la correction de l'Indice d'Emploi par l'enquête sur la structure de l'industrie hellénique, Paris, 1964.
- Μουρούτη Θεοδ.* : Τὸ πρόβλημα τῶν «γεννήσεων» καὶ «θανάτων» μονάδων τῶν ἀριθμοδεικτῶν καὶ διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν συστηματικῶν λαθῶν, Ἀθήναι, 1965.
- Μουρούτη Θεοδ.* : Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὸ ἔτος 1964, εἰς «Ἐπιθεώρησιν Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν», Τεύχος 23 - 24, Ἀθήναι, 1965.
- Μπιανταλούκα Κλ.* : Μέθοδος ἀμοιβῆς ἐργασίας καὶ κίνητρα βελτιώσεως τῆς ἀποδόσεως αὐτῆς, εἰς περιοδικὸν «Σπουδαί», τόμος 1Δ', τεύχος 2, 1964.
- Παπανδρέου Ἀ.* : Στρατηγικὴ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι, 1963.
- Παπανδρέου Ἀ.* : Μία νέα οἰκονομικὴ πολιτικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα, Ἀθήναι, 1963.
- Ε.Σ.Υ.Ε.* : α) Εἰς Μ.Σ.Δ. Φεβρ., Νοεμ., Δεκεμ. 1963, Ἰαν., Ἀπρ., Μαΐου, Αὐγ., Νοεμ. 1964 καὶ Ἰαν., Μαΐου 1965
- » β) Ἀποτελέσματα Ἐτησίων Βιομηχανικῶν Ἐρευνῶν 1957, 1958, 1959, 1960, 1961.
- » γ) Ἀποτελέσματα ἐρεύνης ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως καὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν 1962 - 1963.
- International Labour Office* : a) Report to the Government of Greece on Labour Statistics (employment and payroll statistics), Genève, 1964.
- b) Year-book of Labour Statistics, Genève, 1964,
- Office Statistique des Communautés Européennes, Statistiques Sociales*, No 1, 1963.
- Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων* : Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία, Ἀθήναι, 1965.
- Τράπεζα Ἑλλάδος* : Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος 1964, Ἀθήναι, 1965.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
1. — <i>Είσαγωγή</i>	3
2. — <i>Ἡ διάρθρωσις τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας</i>	4
α) Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας κατὰ φύλον	5
β) Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας κατὰ κλάδους οἰκον. δραστηριότητος	5
3. — <i>Αἱ μεταβολαὶ τῶν ἀποδοχῶν μισθωτῶν</i>	6
α) Ἀπόλυτον ὕψος τῶν καταβληθεισῶν ἀποδοχῶν	6
β) Ὡριαῖαι ἀποδοχαὶ ἐργατῶν	8
γ) Πραγματικαὶ ἀποδοχαὶ ἐργατῶν	9
δ) Ἡ ἐξέλιξις τῶν ὠριαίων ἀποδοχῶν ἐργατῶν κατὰ κλάδους τῆς βιομηχανίας	10
ε) Αἱ μηνιαῖαι ἀποδοχαὶ ὑπαλλήλων	13
στ) Ἡ ἐξέλιξις τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν ὑπαλλήλων κατὰ κλάδους τῆς βιομηχανίας	14
4. — <i>Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας εἰς τὰς Χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς</i>	16
5. — <i>Ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας ὡς στοιχεῖον κόστους παραγωγῆς</i>	19
6. — <i>Συμπεράσματα</i>	20